

АНГЛІЙСЬКА МОВА ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ: ОСОБЛИВОСТІ І ПЕРЕВАГИ

І. О. Білецька

*доктор педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри теорії та практики іноземних мов*

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Англійська мова для спеціальних цілей (English for Specific Purposes), включаючи ділову англійську мову (Business English), має давню історію та набула популярності з 60-х років ХХ століття.

У науково-методичній літературі спостерігаються широкі обговорення щодо розуміння сутності поняття «англійська мова для спеціальних цілей». Так, Л. Ентоні (L. Anthony) зазначає, що «деякі трактують цей термін просто як викладання англійської мови з будь-якою специфічною метою. Проте інші визначення є більш конкретними, роблячи акцент на викладанні англійської мови для використання в наукових дослідженнях або для професійних цілей» [1].

Т. Дадлі-Еванс (T. Dudley-Evans) та А. Сент-Джон (A. St John) пропонують розширене та гнучке визначення, що охоплює наступні абсолютні характеристики англійської мови для спеціальних цілей: спрямованість на задоволення специфічних потреб тих, хто її вивчає; використання основної методології та видів діяльності тієї дисципліни, якої стосується; зосередження на мові (граматика, лексика), уміннях і навичках, дискурсі та жанрі, які підходять для цієї діяльності. Крім того, виділяється ряд змінних її характеристик: може стосуватися або розроблятися до певних дисциплін; може використовувати в конкретних навчальних ситуаціях іншу методологію, ніж загальна англійська; більш за все, призначається для дорослих учнів, однак, може бути для учнів середньої школи; як правило, призначена для студентів з середнім або вищим рівнем знань; більшість курсів потребує деякі базові знання мовних систем [3, с. 4-5].

З часом, на рівні англійської мови для спеціальних цілей виокремилися певні напрямки, наприклад, англійська мова для академічних цілей (English for Academic Purposes) та ділова англійська мова (Business English) зі своїм подальшим розгалуженням. Зокрема, англійська мова для спеціальних навчальних цілей (English for Specific Academic Purposes): англійська для студентів медичних закладів, англійська для науки та технологій та англійська для права.

Безумовно, важливим аспектом в ефективному оволодінні англійською мовою для спеціальних цілей є вибір оптимальних і дієвих навчальних технологій.

Як зазначає М. Батлер-Паско (M. Butler-Pascoe) [2], можна виділити принаймні три основні моделі навчання англійській мові для спеціальних цілей:

1. Англійська мова для спеціальних цілей викладається вчителями англійської мови, які зосереджуються на специфічному конкретному змісті.

2. Спеціальні курси, що проводяться викладачами-предметниками з використанням англійської як мови навчання.

3. Змішана модель, яка передбачає залучення як викладачів англійської мови, так і спеціально підготовлених педагогів.

Цей же науковець нараховує 14 переваг курсу з англійської мови для спеціальних цілей [2]:

1. Забезпечує взаємодію та комунікативну діяльність представника конкретних професійних або навчальних середовищ.

2. Підвищує розуміння соціокультурних аспектів мови, які стосуються різних галузей та професій.

3. Сприяє належному розумінню специфічної інформації та продуктивності студентів.

4. Вимагає застосування цілеспрямованих стратегій оволодіння мовою (моделювання, звернення до попереднього досвіду студентів, контекстуалізація, метакогнітивні види діяльності тощо).

5. Використовує спеціальні завдання та методи опитування, що зумовлені конкретною галуззю чи ситуацією.

6. Застосовує автентичні матеріали, що стосуються конкретних професій.

7. Створює можливості для спілкування з носіями мови, які є фахівцями з конкретних галузей.

8. Підтримує пізнавальні здібності та навички критичного мислення, необхідні в професійній діяльності.

9. Використовує навчання у співпраці.

10. Сприяє цілеспрямованому розвитку навичок читання, письма, аудіювання, говоріння у процесі опанування навчальної програми.

11. Є студентоцентрованим навчанням і спрямоване на конкретні потреби тих, хто опановує мову.

12. Використовує різні способи підтримки різних стилів навчання.

13. Підтримує афективні потреби учнів: мотивацію, самооцінку та автономію.

14. Забезпечує відповідний зворотній зв'язок та оцінку знань з англійської мови.

Таким чином, навчання англійській мові для спеціальних цілей виступає організованим процесом реалізації навчального курсу для спеціалістів з метою формування у них іншомовної комунікативної компетенції у професійній сфері чи з іншою метою.

Література:

1. Anthony L. English for Specific Purposes: What does it mean? Why is it different? [Electronic Resource] / L. Anthony. – Retrieved from: www.antlab.sci.waseda.ac.jp/abstracts/ESParticle.html

2. Butler-Pascoe M. E. English for Specific Purposes (ESP), Innovation, and Technology / M. E. Butler-Pascoe // English Education and ESP. – 2009. – P. 1–15.

3. Dudley-Evans T., Johns A. M. English for Specific Purposes: International

in Scope, Specific in Purpose / T. Dudley-Evans, A. M. Johns // TESOL Quarterly. – 1991. – №25/2. – P. 297–314.